

Na podlagi 16. točke 32. člena Statuta Univerze v Novem mestu je Senat Univerze v Novem mestu, na 41. seji dne 28. 9. 2023 sprejel

PRAVILNIK O PREVERJANJU PODOBNOSTI VSEBINE ZAKLJUČNEGA DELA IN POGOJIH ZA NJEGOVO ZAČASNO NEDOSTOPNOST

1. člen (namen pravilnika)

S tem pravilnikom se urejajo opredelitev definicije plagiatorstva, način in pravila preverjanja podobnosti vsebine elektronske oblike pisnega zaključnega dela študija, ki se izvaja z namenom preprečevanja plagiatorstva pri izdelavi pisnih zaključnih del študija, ter pogoji za začasno nedostopnost vsebine pisnega zaključnega dela študija v tiskani in elektronski obliki. Pravilnik je namenjen študentom in pedagoškim delavcem kot pripomoček pri prepoznavanju in preprečevanju plagiatorstva pri izdelavi pisnih zaključnih del študija.

1. PREVERJANJE PODOBNOSTI VSEBINE ELEKTRONSKE OBLIKE PISNEGA ZAKLJUČNEGA DELA ŠTUDIJA

2. člen (definicija plagiatorstva)

Plagiatorstvo je kršitev avtorske pravice, pri tem pa je »avtorska pravica skupen izraz za številna upravičenja, ki avtorju zagotavljajo uresničevanje premoženjskih (materialnih) in osebnih (moralnih) interesov v zvezi z izkoriščanjem avtorskega dela. Delimo jih na materialne avtorske pravice, moralne avtorske pravice in druge pravice avtorja. Avtorska pravica pripada avtorju na podlagi same stvaritve dela, zato ni potreben noben postopek, da bi bilo delo avtorskoppravno varovano.

Plagiatorstvo predstavljajo vsi načini prisvajanja katere koli oblike tujega avtorskega dela in nespoštovanja moralnih pravic avtorja, zlasti pa:

- predstavljanje tujega dela kot lastno,
- kopiranje besedila ali drugih vrst avtorskih del, vključno s slikovnim in notnim gradivom, avdioposnetki, avdiovizualnimi deli, računalniškimi programi, skicami, načrti ..., nekoga drugega brez navedbe vira oz. avtorstva,
- kopiranje stavka in spreminjanje besed v njem brez navajanja vira oz. avtorstva,
- opustitev grafičnih oblik v navedbi besedila, ki nedvoumno kažejo, da gre za navedek,
- podajanje nepravilnih ali zavajajočih podatkov o viru navedbe.

3. člen (odgovornost za plagiat)

Postopek preverjanja plagiatorstva v zaključnih delih se uvede na vseh treh stopnjah študija.

Avtor zaključnega dela je študent, ki je odgovoren za spoštovanje avtorske pravice zaključnega dela.

Odgovornost študenta:

- spoštovanje avtorskih pravic,
- upoštevanje pravil o navajanju virov v pisnih izdelkih,
- upoštevanje navodil mentorja.

Odgovornost mentorja:

- napoti študenta na smernice in pravila v zvezi z navajanjem virov in spoštovanjem avtorske pravice,
- daje navodila, opozarja, spremlja in nadzoruje proces nastajanja dela,
- strokovno in odgovorno pregleda študentovo delo in ga preveri,
- preveri besedilo (in rezultate analize preverjanja plagiatorstva besedila) glede plagiatorstva.

2. NAČINI, OBLIKE IN VSEBINE PLAGIATORSTVA

4. člen (obseg prekrivanja vsebin v zaključnih delih in oblike plagiatorstva)

Potrebne obsega individualnosti v zaključnem delu načeloma ni mogoče kvantitativno določiti, zato mora mentor študenta spodbujati k temu, da je obseg individualnosti besedila primeren glede na temo in vsebino zaključnega dela. Mentor je tisti, ki mora presoditi, kolikšen delež individualnega besedila glede na celotno besedilo zaključnega dela je potreben in primeren. Obsega individualnega deleža v celotnem besedilu načeloma ni mogoče določiti na splošno, kljub temu pa naj okvirno velja:

- obseg prekrivanja vsebin v zaključnih delih na 1. stopnji: 25 %,
- obseg prekrivanja vsebin v zaključnih delih na 2. stopnji: 20 %,
- obseg prekrivanja vsebin v zaključnih delih na 3. stopnji: 15 %.

pri čemer obseg prekrivanja posameznih vsebin ne sme presegati 3 %.

Oblike plagiatorstva pri zaključnem delu (različne oblike nepravilnega citiranja ali necitiranja):

- študent tuje avtorsko delo v celoti ali del tujega avtorskega dela podpiše s svojim imenom in ga odda kot lastni, izvirni izdelek;
- študent nepravilno citira tuje avtorsko delo, tako da iz besedila ni jasno razvidno ali gre za citat, ali pa so to študentove lastne, izvirne misli;
- študent uporabi tuje avtorsko delo ali del tujega avtorskega dela in ga malo spremeni ter ne navede vira, tako da se ustvari vtis, kot da so to študentove lastne, izvirne misli;
- študent avtorsko delo v tujem jeziku prevede in vključi v lastno besedilo, brez navedbe citiranja (pravega) avtorja ipd.

Avtorsko delo (ali njegov del), ki je prevzeto od drugega avtorja, se običajno od ostalega

študentovega individualnega besedila razlikuje po slogu, obliki, kakovosti, stopnji poglobljenosti, kritičnosti in refleksiji ipd. Napačno citiranje in povzemanje ni plagiat (npr. študent prepíše 3 odstavke, na koncu zadnjega odstavka pa navede ime avtorja), zato je mentor zavezan, da študentu predloži in po potrebi dodatno razloži pravila citiranja.

3. PRAVILA PREVERJANJA PLAGIATORSTVA

5. člen

(pisna zaključna dela študija, ki so izdelana po uvedbi rednega preverjanja podobnosti vsebine)

Vsako pisno zaključno delo študija na Univerzi v Novem mestu (v nadaljevanju UNM) mora študent glede podobnosti vsebine z drugimi deli pred tehničnim pregledom preveriti s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice UNM (v nadaljevanju: programska oprema).

Mentor mora v desetih delovnih dneh preveriti dele vsebine pisnega zaključnega dela študija, ki jih je programska oprema označila kot enake oziroma podobne. Pri tem uporabi analizo programske opreme in/ali interaktivni prikaz podobnosti v programski opremi ter pisno zaključno delo študenta, ki je predmet preverjanja. V vizualnem in vsebinskem pregledu presodi, ali je študent podobne dele besedila ustrezno označil kot citirane in navedel vire ali pa gre za plagiat.

Če mentor v desetih delovnih dneh ne preveri previsokega deleža podobne vsebine, študent o tem seznanj prodekana za študijske zadeve članice, ki pozove mentorja, da najkasneje v treh delovnih dneh preveri dele vsebine pisnega zaključnega dela študija, ki jih je programska oprema označila kot enake oziroma podobne.

Mentor lahko delo odobri, če so podobne vsebine pravilno citirane in je pisno zaključno delo študija v zahtevanem deležu rezultat študentovega samostojnega dela, ali zahteva, da študent delo ustrezno popravi v desetih delovnih dneh.

Če je mentor zahteval, da študent pisno zaključno delo študija popravi, izbriše prvotno datoteko pisnega zaključnega dela in popravljeno delo ponovno odda v študijskem informacijskem sistemu članice UNM. S programsko opremo se ponovno preveri podobnost vsebine z deli v korpusu programske opreme največ trikrat (3-krat) in izdela analizo, ki se shrani v personalni mapi študenta v referatu za študijske zadeve članice UNM.

Mentor v naslednjih desetih delovnih dneh popravljeno delo odobri, če so podobne vsebine pravilno citirane in je pisno zaključno delo študija v zahtevanem deležu rezultat študentovega samostojnega dela in delo posredujejo v nadaljnjo obravnavo.

Če zaključno delo študija ni ustrezno popravljeno, mentor pisno zaključno delo študija oceni negativno. Če gre za doktorsko disertacijo, mentor posreduje analizo skupaj z doktorsko disertacijo in svojim mnenjem senatu članice, ki odloči o zaključnem delu študija. V primeru, ko so izpolnjeni pogoji za uvedbo disciplinskega postopka, mentor zadevo posreduje disciplinskemu organu oz. pristojni osebi za uvedbo postopka.

Končna datoteka ostane shranjena v študijskem informacijskem sistemu članice UNM.

4. ODVZEM STROKOVNEGA OZIROMA ZNANSTVENEGA NASLOVA

6. člen

(pisna zaključna dela študija, za katera je bila naknadno ugotovljena možnost podobnosti vsebine)

Če je bil v skladu s Statutom UNM uveden postopek odvzema strokovnega oziroma znanstvenega naslova diplomantov, se podobnost vsebine preveri, pri čemer se upoštevajo standardi citiranja, ki so veljali v času oddaje pisnega zaključnega dela študija.

Če je pisno zaključno delo študija izvorno digitalno, se besedilna datoteka dela prek uporabniškega imena shrani v programsko opremo, ki sestavi analizo o podobnosti in omogoči interaktivni pregled podobnosti z deli v korpusu programske opreme.

Komisija treh visokošolskih učiteljev, ki jo imenuje senat, pregleda podobnost dela z drugimi deli in senatu posreduje ločena pisna poročila. Senat na osnovi le-teh sprejme sklep o odvzemu ali ne odvzemu naslova. Sklep je dokončen.

7. člen

(obravnavava datoteke pisnega zaključnega dela študija po odvzemu naslova)

Če je bil zaradi plagiatorstva odvzet strokovni oziroma znanstveni naslov in je bila pri preverjanju podobnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija uporabljena programska oprema, datoteka tega dela ostane v korpusu programske opreme za preverjanje podobnosti vsebine.

Če je bil zaradi plagiatorstva odvzet strokovni oziroma znanstveni naslov in je bilo pisno zaključno delo študija shranjeno v Repozitoriju UNM:

- skrbnik študijskega informacijskega sistema članice UNM ustrezno označi datoteko v študijskem informacijskem sistemu članice UNM,
- skrbnik Repozitorija UL izbriše datoteko dela v Repozitoriju UNM,
- skrbnik dokumentnega sistema UNM ustrezno označi datoteko dela v dokumentnem sistemu UNM,
- skrbnik Repozitorija UNM obvesti skrbnike nacionalnega portala openscience.si, da izbrišejo metapodatke tega dela,
- skrbnik o umaknjem delu obvesti (mednarodne) portale, v katere sta vključena nacionalna infrastruktura openscience.si ali Repozitorij UNM.

5. ZAČASNA NEDOSTOPNOST VSEBINE PISNEGA ZAKLJUČNEGA DELA ŠTUDIJA

8. člen

(razlogi za začasno nedostopnost vsebine)

Vsebina pisnega zaključnega dela študija je lahko izjemoma začasno nedostopna zaradi naslednjih razlogov:

- zaščite poslovnih skrivnosti,
- zaščite rezultatov zaradi uveljavljanja pravic intelektualne lastnine,
- zagotavljanja varnosti ljudi in narave,
- varovanja tajnih podatkov.

9. člen

(trajanje začasne nedostopnosti vsebine)

Vsebina pisnega zaključnega dela študija naj bo nedostopna čim krajši čas oziroma najdlje do enega leta od dneva zaključka študija. Če ob koncu navedenega obdobja še vedno obstajajo utemeljeni razlogi za nadaljnjo nedostopnost vsebine pisnega zaključnega dela, se lahko na predlog mentorja in študenta podaljša obdobje nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija za nadaljnje obdobje do največ dveh let.

10. člen

(postopek odobritve začasne nedostopnosti vsebine)

Mentor in študent prošnjo za odobritev začasne nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija pred oddajo tiskane in elektronske oblike dela naslovita na dekana. V prošnji navedeta razloge za začasno nedostopnost vsebine, in predlagata dolžino obdobja začasne nedostopnosti ter priložita ustrezna dokazila. Dekan lahko prošnji ugodi in izda sklep o začasni nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija, ali prošnjo zavrne. Odločitev dekana je dokončna. Sklep o začasni nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija se vroči študentu, mentorju, referatu za študentske zadeve in knjižnico UNM ter priloži tiskanem izvodom zaključnega dela študija. Če dekan prošnjo zavrne, se sklep vroči študentu, mentorju in referatu za študentske zadeve.

11. člen

(zagotavljanje začasne nedostopnosti tiskane in elektronske oblike)

Za tiskano obliko pisnega zaključnega dela študija začasno nedostopnost zagotovita knjižnica članice UNM in Narodna in univerzitetna knjižnica kot prejemnika obveznih izvodov publikacij zaključnih del na 3. stopnji, in sicer po prejemu tiskanega izvoda pisnega zaključnega dela študija ter sklepa o začasni nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija. Nedostopnost elektronske oblike pisnega zaključnega dela študija zagotovi upravljavec Repozitorija UNM, in sicer po tem, ko pridobi sklep dekana o začasni nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija.

12. člen

(javni podatki v obdobjučasne nedostopnosti vsebine)

V obdobju, v katerem je vsebina pisnega zaključnega dela študija v elektronski obliki nedostopna, so v Repozitoriju UNM javnosti vidni le bibliografski podatki o delu, v programski opremi za preverjanje podobnosti vsebin, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice UNM, pa je delo označeno kot »zasebni vir«.

13. člen

(kršitevčasne nedostopnosti vsebine)

Če je v obdobju, v katerem je odobrenačasna nedostopnost vsebine pisnega zaključnega dela študija, vsebina tiskane in/ali elektronske oblike pisnega zaključnega dela študija dostopna javnosti, mora avtor zaključnega dela o tem obvestiti dekana, ki je izdal sklep očasni nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija. Dekan pisno opozori knjižnico članice UNM, Narodno in univerzitetno knjižnico in/ali upravljavca Repozitorija UNM, da takoj zagotovijočasno nedostopnost v skladu s sklepom očasni nedostopnosti vsebine pisnega zaključnega dela študija.

6. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

14. člen

(prehodne in končne določbe)

Ta pravilnik prične veljati dan po sprejemu na Senatu UNM in objavi na spletnih straneh UNM, uporabljati pa se prične 1. 10. 2023.

Številka: UNM-81-4/2023

Datum: 28. 9. 2023

Prof. dr. Marjan Blažič

Rektor

